

Få store virksomheder sikrer Danmark store indtægter

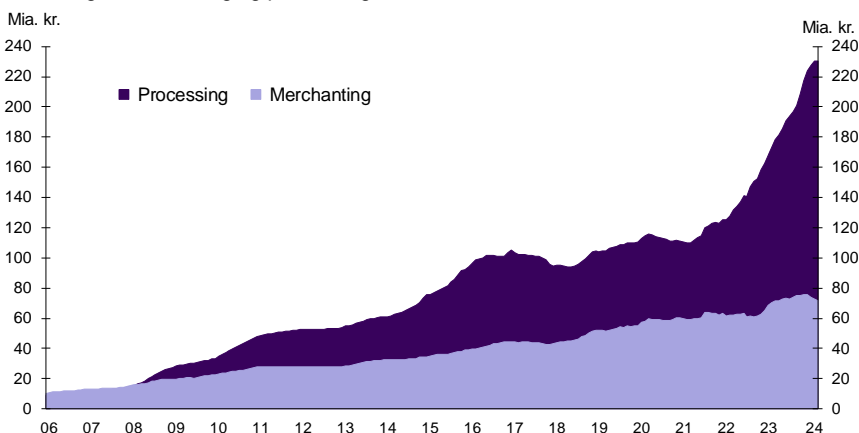
Danske virksomheders produktion og salg af varer i udlandet, som ikke krydser den danske grænse, stiger med rekordfart og har nu rundet hele 230 mia. kr. Det svarer cirka til en femtedel af vareeksporten og ni procent af den samlede værdiskabelse i dansk erhvervsliv. Det er en vild udvikling, som er drevet af nogle få store virksomheder.

Meget høj vækst i dansk eksport af varer, der ikke krydser grænsen

Siden midten af 00'erne har vi set en meget høj vækst i eksportindtægter, der stammer fra varer, som aldrig har været i Danmark, men som er faktureret i Danmark. Særligt varer, som sælges efter forarbejdning i udlandet – også kaldet *processing* – er steget eksplosivt de seneste år. Siden midten af 2021 er indtægterne fra denne type

Dansk vareeksport, som ikke krydser grænsen, fordoblet på tre år

Udvikling i merchanding og processing, sum over de seneste 12 måneder

Anm.: *Merchanding* omfatter danske virksomheders køb og videre salg af varer i udlandet, mens *processing* omfatter varer, som danske virksomheder sælger efter forarbejdning i udlandet. Seneste observation er marts 2024.
Kilde: Danmarks Statistik og DI

af eksport steget med over 100 mia. kr. og er dermed mere end tredoblet på bare tre år. Også indtægter fra salget af handelsvarer, der købes og videresælges i udlandet uden, at de krydser grænsen – kaldet for *merchanting* – er steget, om end i et noget lavere tempo. Samlet set har danske virksomheders *merchanting* og *processing* sikret Danmark indtægter for hele 230 mia. kr. over det seneste år.

Hvad er *merchanting* og *processing*?

Merchanting omfatter danske virksomheders køb og videresalg af varer i udlandet, uden at varerne krydser den danske grænse. De danske virksomheder ejer de færdige varer, men ikke de råvarer, der indgår i produktionen. *Merchanting* opgøres som avancen på varerne, dvs. salgsprisen fratrukket købsprisen.

Processing er defineret ved, at danske virksomheder får forarbejdet råvarer i udlandet og videresælger de færdige varer i udlandet. I modsætning til *merchanting* ejer de danske virksomheder i dette tilfælde både råvarerne og de færdige varer. *Processing* opgøres som omsætningen fra salget af varer fratrukket omkostningerne til forarbejdningen i udlandet.

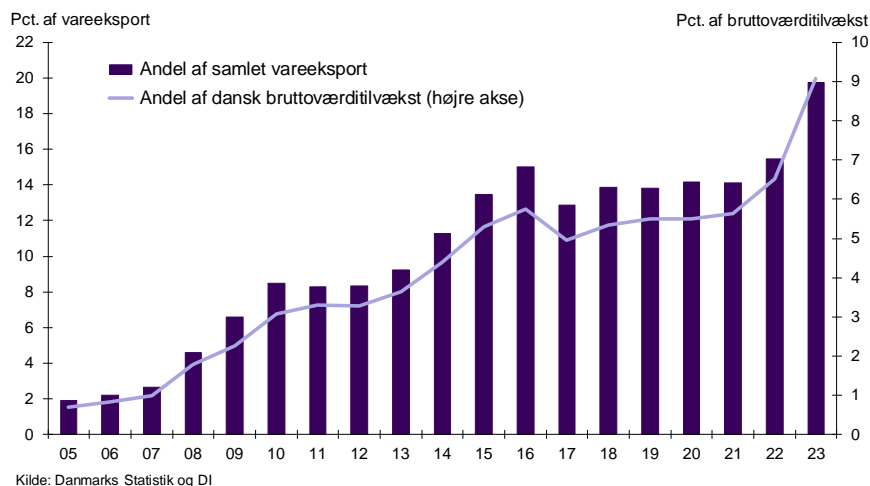
Datagrundlaget og opgørelsen af *merchanting* og *processing*, i analysen følger i store træk Danmarks Statistik (2021): *Hvordan indgår dansk produktion af varer i udlandet i nationalregnskabet*. Metoden er beskrevet nærmere nederst i analysen.

Merchanting og processing har tiltagende betydning for dansk økonomi

Fra at have ligget på et par procent i midten af 00'erne fylder indtægterne fra *merchanting* og *processing* nu knap 20 pct. af den danske vareeksport. Også set i forhold til den samlede værdiskabelse i økonomien har danske virksomheders *merchanting* og *processing* tiltagende betydning, der især efter sidste års meget store stigning i *processing* nu tegner sig for hele 9 pct. af den danske bruttoværditilvækst. Selvom der bør tages et vist forbehold for de seneste tal, der altid er underlagt revision af Danmarks Statistik, så synes tendensen klar: *Merchanting* og *processing* bliver stadig vigtigere for dansk eksport og samfundsøkonomien generelt.

Merchanting og processing fylder stadig mere i dansk økonomi

Processing og merchanting i procent af dansk bruttoværditilvækst og vareeksport

Kilde: Danmarks Statistik og DI

Få virksomheder driver stor fremgang i processing

Vi skal glæde os over, at vi har nogle stærke internationale virksomheder, der driver produktion og salg af varer i udlandet og hjemtager indtjening heraf til hovedsædet i Danmark. Det sikrer indtægter til den danske statskasse og skaber højproduktive job herhjemme inden for f.eks. forskning og udvikling og markedsføring, der supplerer virksomhedernes produktion og salg i udlandet.¹

Merchanting og processing er koncentreret blandt få, store virksomheder...

Det er imidlertid bemærkelsesværdigt, hvor få virksomheder, der benytter denne produktionsform, og hvor koncentreret denne type af eksport er i dansk erhvervsliv. De fem virksomheder med mest merchanting står kun for lidt over halvdelen af de samlede indtægter fra merchanting, mens kun lidt over en tiendedel finder sted i virksomheder, der ligger uden for top 20 virksomhederne. For processing er den høje koncentration endnu mere udtalt. Her står de fem virksomheder med mest processing for ca. 92 pct. af de samlede indtægter fra processing mod kun 3 pct. i virksomhederne uden for top 20.²

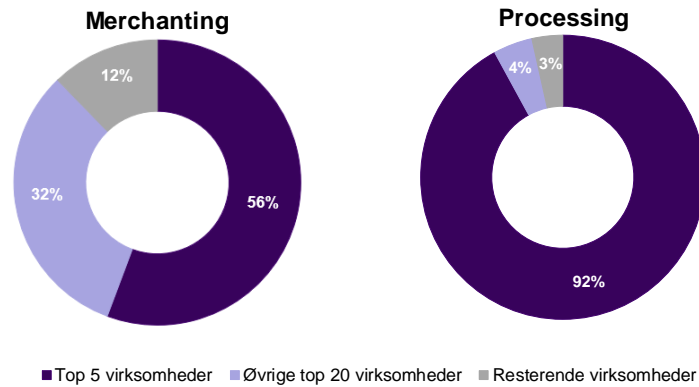
¹ Se f.eks. *Novo Nordisk investerer endnu flere milliarder i dansk fabrik*, Berlingske d. 10. november 2023.

² Der tages udgangspunkt i tal for 2019, da dette er det seneste år, som ikke er påvirket af coronapandemien. I årene 2016-2018 finder tilsvarende høj koncentration af både merchanting og processing blandt danske virksomheder.

Merchanting og processing er koncentreret blandt få virksomheder

Virksomheder fordelt efter deres indtægter fra hhv. merchanting og processing, 2019

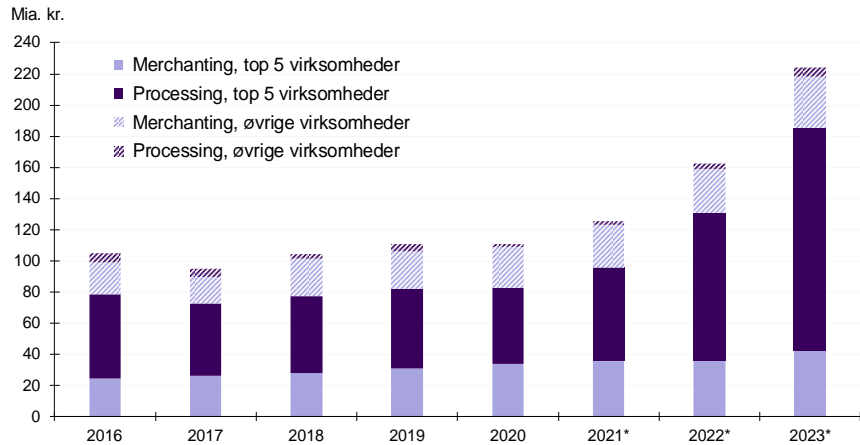
Anm.: Top 5 virksomheder omfatter de fem virksomheder med henholdsvis mest merchanting og processing i 2019 (og tilsvarende for kategoriene øvrige top 20 virksomheder og resterende virksomheder).
Kilde: Danmarks Statistik og DI

... og driver langt størstedelen af den massive fremgang i processing

Den høje koncentration betyder også, at de seneste års massive fremgang i processing i overvejende grad må antages at være drevet af nogle få store virksomheder. Med uændrede andele blandt top 5 virksomhederne med henholdsvis mest merchanting og processing i årene 2021-2023 (hvor der ikke findes virksomhedsdata) skønnes indtægterne herfra i disse ganske få virksomheder tilsammen at have nået et samlet omfang på hele 185 mia. kr. i 2023. Det er et meget stort tal, som understreger, hvor påpasselig man skal være med at bedømme hele erhvervslivet ud fra gennemsnit, som i stigende grad præges af nogle enkelte store virksomheder.

Få store virksomheder driver den massive fremgang i processing

Udvikling i merchanding og processing i top 5 virksomheder og øvrige virksomheder

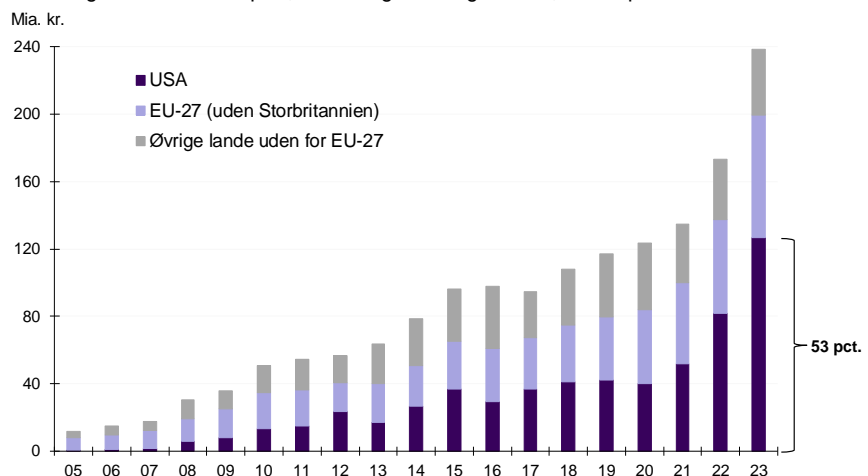
Anm.: *Data for merchanding og processing på virksomhedsniveau er kun tilgængelige i perioden 2016-2020. Top 5 virksomhedernes merchanding og processing er derfor fremskrevet med den overordnede udvikling i hhv. processing og merchanding i årene 2021-2023. Kilde: Danmarks Statistik og DI

USA er Danmarks vigtigste marked for varer, der ikke krydser grænsen

En af forklaringerne på de seneste års store fremgang i især processing er danske virksomheders succes med at eksportere til det amerikanske marked. Vareeksport, der ikke krydser den danske grænse, til USA er næsten fordoblet de seneste ti år, og USA er derfor i dag Danmarks vigtigste marked for merchanding og processing med en andel på hele 53 pct.

Dansk eksport til USA, der ikke krydser grænsen, er stigende

Udvikling i dansk vareeksport, der ikke grænser grænsen, fordelt på lande

Kilde: Danmarks Statistik og DI

Sådan har vi gjort

I analysen benyttes samme metode til at beregne merchanting og processing som i Danmarks Statistik (2021): *Hvordan indgår dansk produktion af varer i udlandet i nationalregnskabet?* Der anvendes følgende tabeller fra statistikbanken til at opgøre omfanget af danske virksomheders indtægter fra merchanting- og processing og betydningen heraf for vareeksporten og samfundsøkonomien.

- NAH1: Varer og tjenester efter transaktion og prisenhed
- BBUHV: Overgangstabel for varer mellem udenrigshandel og betalingsbalance
- BB3: Betalingsbalance, årlig efter land, indtægter og udgifter
- NABP10: Produktion, BVT og indkomstdannelse (10a3-grp.)
- NABB10: Beskæftigelse og timer (10a3-grp.)

I den anden del af analysen, der omhandler koncentrationen af merchanting og processing i dansk erhvervsliv, benyttes et nyt datasæt fra Danmarks Statistik for danske virksomheders anvendelse af merchanting og processing i perioden 2016-2020 (UHT). Datasættet indeholder årligt ca. 1.500 virksomhedsoplysninger, hvoraf de ca. 1.100 virksomheder har brugbare oplysninger i regnskabsstatistikken (FIRE). Datasættet er konstrueret på en sådan måde, at det omfatter de største servicehandelsvirksomheder i Danmark for at give et dækkende billede af udenrigshandlen med tjenester.

Datasættet danner grundlag for tabellen i BBUHV i statistikbanken, som viser det samlede omfang af merchanting og processing i Danmark. I datasættet er der i de fleste af årene mellem 110 og 120 virksomheder, som er registreret med indtægter fra merchanting eller processing (eller begge dele). På trods af at det er relativt få virksomheder som indgår i datasættet, så repræsenterer de tilsammen ca. 96 pct. af de samlede indtægter fra virksomhedernes merchanting og processing i tabellen BBUVH i 2019. De resterende indtægter fra merchanting og processing har ikke brugbare oplysninger eller er placeret på et CVR-nr., som ikke findes i regnskabsstatistikken.

Under hensyntagen til Danmarks Statistiks diskretionsregler er det ikke muligt at opdele merchanting og processing på varegrupper og brancher ligesom det heller ikke er muligt at identificere enkelte virksomheder. En del af den markante stigning i processing

siden midten af 2021 kan dog have tilknytning til medicinal-industrien, idet der i samme periode har været en kraftig stigning i både medicinalindustriens værdiskabelse og produktion.³

---

³ Se f.eks. Danmarks Statistik (2024): *Medicinalindustrien sikrede fortsat fremgang i 2023*, marts 2024.